
Obecná antropologie

Forma studia: prezenční, nebo kombinovaná

Standardní doba studia: 4 roky

Charakteristika studia

Cílem studijního programu je široce založené (obecně) antropologické studium povahy lidského chování, jednání a kognice jak v jejich biologickém (genetickém) rozměru, tak v evolučně, kulturně, sociálně či environmentálně podmíněné variabilitě. Východiskem je (anglosaská) koncepce integrální, obecné antropologie coby oboru studujícího jak biologickou, tak socio-kulturní stránku života lidí jakožto komplexních organismů, nadaných jazykem, myšlením a kulturou (nadaných schopností sémiotické, symbolické reprezentace). Toto východisko je pak rozšířeno některými prvky (německé a francouzské) filosofické a historické antropologie. Takto pojatá (obecná) antropologie má na zřeteli jak diverzitu lidských kultur, tak obecné znaky lidství (jak parciální vývojové procesy, tak obecné rysy biologické a kulturní evoluce člověka). Je tak jak svým způsobem syntetická (propojuje různé, relativně svébytné přístupy) a komparativní, tak analyticky kritická a reflexivní.

V rámci takto koncipované (obecné) antropologie jsou (v závislosti na příslušné profilaci - viz níže) uplatňovány jak empirické (popř. statistické) metody věd o životě (popř. biomedicinských věd, empirické psychologie či demografie), tak interpretativní postupy sociokulturní antropologie (popř. etnografie) a historické, či konečně analyticko-reflexivní postupy filosofické a hermeneutické antropologie. Výrazným interpretačním svorníkem studijního programu při tom je teorie kultury (coby sociálním učením přenášeného, sémiotického systému) ať již je jí využíváno při převážně kulturně konstruktivistických výkladech, ať při výkladech spoléhajících na koevoluci genů a kultury, či při studiu kulturní podmíněnosti frekvence biologických či neuropsychologických projevů.

Studijní program lze studovat **ve čtyřech profilacích:**

- **Filosofická antropologie** je oblastí filosofického výzkumu věnovanou především tradičním filosofickým koncepcím člověka a roli těchto koncepcí v utváření sebeporozumění člověka. Vychází z tradice klasické německé filosofie, z metodologických a paradigmatických rozvrhů W. Diltheye, E. Cassirera, M. Schelera, K. Jasperse, ale též z francouzské filosofie Ricoeurovy či Foucaultovy a Deleuzovy. Metodicky není filosofická antropologie vymezena jednoznačně, využívá zvláště metody hermeneutické, avšak rovněž fenomenologické a taktéž anglosaské intellectual history a kontextuálního čtení. Filosofická antropologie zasazuje do dějinného kontextu konkrétní podoby tematizace lidství v jednotlivých filosofických, pokouší se zároveň formulovat nárok, normativní význam a účinek takové koncepce na formování jednotlivého člověka, resp. recipienta, čtenáře této filosofie.
- **Historická antropologie** vychází z jejího, v současné době nejčastějšího vymezení v anglosaském, francouzském a německém prostředí. Je tak jednak založena snahou aplikovat na historické kultury a na textový a artefaktový pramenný materiál interpretační metody vycházející z kulturní antropologie (zhuštěný popis, interpretaci z perspektivy aktéra), jednak snahou komparovat historické světové kultury podle základních funkcionálních ekvivalentů, souvisejících s chováním, jednáním a prožíváním světa historických aktérů (např. podoby zbožnosti, rozhraničování posvátného a profánního, projevy etnicity a způsoby artikulace národních či konfesních identit, podoby dětství, rodinných struktur, ovdovění, smyslového vnímání a jeho tematizací pod.), dále pak vnímáním a interpretováním minulých podob kultury jako projevů kultur „cizích“ (přenášení kulturně-antropologické perspektivy: mé - cizí) a tematizování subkultur a kontrakultur v rámci širších kulturních útvarů minulosti.
- **Kulturní a sociální antropologie** zahrnuje několik perspektiv, které jsou vzájemně propojeny. V první řadě klade důraz na interdisciplinaritu, v čemž navazuje na sto let starý přístup severoamerické kulturní antropologie reprezentované Franzem Boasem a některými jeho žáky. V tomto kontextu hledá inspiraci u takových teoretiků a empiriků oboru, jako byli nebo jsou například Claude Lévi-Strauss, Clifford Geertz, Michel Foucault, Pierre Bourdieu, Bruno Latour, Tim Ingold aj., jejichž dílo překračuje hranici jediné disciplíny. To, co kulturní a sociální antropologii ovšem odlišuje od jiných profilací, je především její metodologie. V centru zájmu všech profilací je člověk, společnost a kultura, nicméně klíčovou složkou přístupu kulturní a sociální antropologie je systematické etnografické bádání v nejrozmanitějších terénech a prostředích a reflexivní (aktérský) přístup při zkoumání nejrůznějších sociokulturních jevů.
- **Psychologická antropologie a etologie člověka** se zaměřuje na multidisciplinární studium lidského chování a kognitivních procesů. Vychází na jedné straně z evoluční teorie a srovnávací perspektivy akcentující adaptivní význam a univerzalitu lidské psychiky a chování, na straně druhé se zabývá studiem zdrojů variability v nich. Na

individuální různorodosti přitom mají podíl jak faktory biologické, tak faktory vývojové a kulturní. Právě studium vzájemné koexistence a součinnosti vlivů kultury, výchovy a prostředí a biologické podmíněnosti lidského chování, myšlení či prožívání je v ústředí zájmu této profilaci. V rámci tohoto paradigmatu jsou studována témata jako výběr partnera a partnerské soužití, sexuální fungování, čítí a vnímání, kognitivní schopnosti, laterality, neverbální projevy v různých sociálních kontextech či psychopatologické jevy. Profilaci dále zahrnuje i studium chování a kognice vymřelých předků člověka a blízce příbuzných zvířecích druhů.

Odkazy a kontakty

Garant studijního programu: [doc. PhDr. Jan Horský, Ph.D.](#)

Proděkanka pro doktorská studia FHS UK: [Ing. Jana Jeníčková, Ph.D.](#)

Aktuální [seznam školitelů](#)

[Text akreditace](#)

[Základní informace ke studiu](#)

[Příklady témat DP](#)

[Dokumenty a formuláře](#)

[Vybraná specifika Ph.D. studia](#)

Vyhlášení přijímacího řízení a přihláška ke studiu

[v prezenční formě](#) , [v kombinované formě](#)